

Posouzení vhodnosti učebních textů pro výuku účetnictví na SOŠ

Ing. Bohdana Čudová

Bakalářská práce
2009

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Ing. Bohdana ČUDOVÁ**

Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Učitelství odborných předmětů pro SŠ**

Téma práce: **Posouzení vhodnosti učebních textů pro výuku
účetnictví na SOŠ**

Zásady pro vypracování:

Stanovení názvu bakalářské práce.

Zvolení vhodných učebnic ke komparaci.

Shromáždění odborně orientované literatury, zakotvení odborných pojmů.

Komparace zvoleného obsahu z různých učebnic.

Vyvození závěrů na základě hodnocení vybraných témat.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

PRŮCHA, J.: **Moderní pedagogika**. Praha: Portál, 2002. ISBN80-7178-631-4

DRAHOVZAL, J., KILIÁN, O., KOHOUTEK, R.: **Didaktika odborných předmětů**. Brno: Paido, 1997. ISBN 80-85931-35-4

PRŮCHA, J.: **Teorie a analýzy edukčního média**. Příručka pro studenty, učitele, autory učebnic a výzkumné pracovníky. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-85931-49-4

STERNBERG, R. J.: **Kognitivní psychologie**. Praha: Portál, 2002. ISBN80-7178-386-5

MUNZAR, V., BURDA, Z., SVOBODOVÁ, A.: **Účetnictví pro 2.ročník obchodních akademií**. Praha: Fortuna, 1994. ISBN 80-7168-105-9

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Mgr. Svatava Kašpárková, Ph.D.

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

12. února 2009

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. května 2009

Ve Zlíně dne 12. února 2009

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSC.
děkan

L.S.

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
vedoucí katedry

ABSTRAKT

Smyslem bakalářské práce je provedení zhodnocení dvou zvolených učebnic účetnictví na základě analýzy jejich vhodnosti pro žáky středních a vyšších škol. Teoretická část se zabývá strukturou učebnice, učením z textu a vlastnostmi učebnice, a to zejména pomocí popisů jednotlivých vzorců obtížnosti textu. Praktická část popisuje podrobnou analýzu obou učebnic na základě měření didaktické vybavenosti učebnice a měření obtížnosti textu na základě metody J. Průchy, ale také odborného zhodnocení učebnic vyučujícími, kteří právě tyto učebnice používají. Poslední část se zabývá srovnáním dvou zvolených učebnic.

Klíčová slova: učebnice, didaktická vybavenost učebnic, obtížnost učebnic, hodnocení učebnic

ABSTRACT

A reason of the bachelor work is making an evaluation of two chosen accounting text-books on the analysis basis of their suitability for the pupils of the elementary schools and high schools. The theoretical part is dealing with a text-book structure, learning from the text and with text-book characteristics – and it is especially by means of description of individual formulas of the text difficulty. A practical part is describing an analysis of both text-books on basis of measurement of the didactic dispatching of the text-book and the measuring of the text difficulty on the basis of the method of Mr. J. Průcha, but also a special evaluation of the text-books by the teachers using these text-books. The last part is dealing with comparison of two chosen text-books.

Keywords: text-book, didactic text-book dispatching, text-book difficulty, text-book evaluation

Tímto chci poděkovat zejména Ing. Mgr. Svatavě Kašpárkové, Ph.D., vedoucí diplomové práce, za její ochotu, vstřícnost, rady a připomínky poskytnuté při konzultacích.

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 UČEBNICE.....	11
1.1 STRUKTURA UČEBNICE	11
1.1.1 Učebnice jako kurikulární projekt.....	12
1.1.2 Učebnice jako didaktický prostředek	12
1.1.2.1 Základní funkce a komponenty učebnice.....	13
1.1.2.2 Měření didaktickou vybavenost učebnic.....	13
1.2 UČENÍ Z TEXTU A VLASTNOSTI UČEBNIC	16
1.2.1 Obtížnost textu učebnic.....	16
1.2.2 Měření obtížnosti textu	17
II PRAKTICKÁ ČÁST	22
2 ANALÝZA HODNOCENÍ UČEBNICE AUTORA ŠTOHL, P. UČEBNICE ÚČETNICTVÍ 2008 II. DÍL PRO STŘEDNÍ ŠKOLY A VEŘEJNOST	23
2.1 CÍL, ZÁMĚR A POUŽITÉ METODY PŘI ANALÝZE UČEBNICE	23
2.2 VÝBĚR UČEBNICE PRO VÝUKU PŘEDMĚTU ÚČETNICTVÍ – ŠTOHL, P. UČEBNICE ÚČETNICTVÍ 2008 II. DÍL PRO STŘEDNÍ ŠKOLY A VEŘEJNOST	23
2.3 CHARAKTERISTIKA ZVOLENÉ UČEBNICE ÚČETNICTVÍ	24
2.4 ANALÝZA DIDAKTICKÉHO TEXTU ŠTOHL, P. UČEBNICE ÚČETNICTVÍ 2008 II. DÍL PRO STŘEDNÍ ŠKOLY A VEŘEJNOST	25
2.4.1 Didaktická vybavenost Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost	25
2.4.2 Měření obtížnosti výkladového textu učebnice Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost	29
2.4.3 Hodnocení učebnice vyučujícími	33
3 ANALÝZA HODNOCENÍ UČEBNICE AUTORA MRKOSOVÁ, J. ÚČETNICTVÍ 2008 UČEBNICE PRO STŘEDNÍ A VYŠŠÍ ODBORNÉ ŠKOLY	35
3.1 VÝBĚR UČEBNICE PRO VÝUKU PŘEDMĚTU ÚČETNICTVÍ – MRKOSOVÁ, J. ÚČETNICTVÍ 2008 UČEBNICE PRO STŘEDNÍ A VYŠŠÍ ODBORNÉ ŠKOLY	35
3.2 CHARAKTERISTIKA ZVOLENÉ UČEBNICE ÚČETNICTVÍ	35
3.3 ANALÝZA DIDAKTICKÉHO TEXTU MRKOSOVÁ, J. ÚČETNICTVÍ 2008 UČEBNICE PRO STŘEDNÍ A VYŠŠÍ ODBORNÉ ŠKOLY	36
3.3.1 Analýza obtížnosti učebnice.....	40
3.3.2 Posouzení vhodnosti učebnice učiteli	43
4 SROVNÁNÍ A ZHODNOCENÍ UČEBNIC.....	44

4.1	DIDAKTICKÁ VYBAVENOST UČEBNIC	44
4.2	POROVNÁNÍ OBTÍŽNOSTI VÝKLADOVÉHO TEXTU	46
ZÁVĚR		50
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY		51
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK		52
SEZNAM OBRÁZKŮ		54
SEZNAM TABULEK.....		55
SEZNAM PŘÍLOH.....		56

ÚVOD

Téma své bakalářské práce „Posouzení vhodnosti učebních textů pro výuku účetnictví na SOŠ“ jsem si zvolila s ohledem na svůj zájem o budoucí výuku předmětu účetnictví a zjištění, jaké učebnice se pro výuku tohoto předmětu aktuálně využívají.

Především však chci podotknout, že s praktickou výukou na střední škole jsem se prakticky nesečkala, jelikož jsem zaměstnána jako účetní v účetní, daňové a auditorské společnosti, ale nyní jsem na mateřské dovolené. Zpracování bakalářské práce na dané téma se tak pro mne stalo výzvou k získání nových znalostí a zkušeností, které bych pak ráda využila i při případném dalším pracovním využití.

Cílem bakalářské práce je pak posoudit vhodnost vybraných učebnic jako didaktického prostředku určeného pro výuku předmětu účetnictví.

V první, teoretické části, jsem se popsala teorii posuzování učebnice, její strukturu či vlastnosti, zejména z pohledu na učebnici jako na kurikulární projekt či didaktický prostředek a zaměřila jsem se na zkoumání metod a způsobů měření obtížnosti textu. Vycházím především ze znalostí

V praktické části diplomové práce jsem rozdělila na tři oddíly a provedla analýzu hodnocení, a to nejdříve u učebnice Účetnictví II. díl od Ing. Pavla Štohra a následně i u učebnice Účetnictví 2008, Učebnice pro střední a vyšší odborné školy od Ing. Jitky Mrkosové. Jako poslední část praktické části jsem se pokusila shrnout získané výsledky zkoumaných učebnic dohromady.

V obou případech se pokouším o krátkou charakteristiku učebnic, analýzu jejich didaktického textu, didaktické vybavenosti a způsoby měření obtížnosti učebního textu. Stejně tak připojuji základní hodnocení učebnic učiteli, které tyto učebnice používají pro výuku účetnictví na svých školách.

Závěrem bakalářské práce jsem se pokusila shrnout a vyhodnotit vhodnost obou učebnic pro účely výuky předmětu účetnictví na středních a vyšších odborných školách, a to jak za využití teoretických znalostí z úvodní části diplomové práce, tak i následně prakticky získaných výsledků a hodnot.

I když jsem se v bakalářské práci držela výhradně předepsaných teoretických postupů a používala vědeckých publikací, které mě směřovaly k tomu, aby moje analyzované závěry

byly relevantní, přesto jsou výsledky této práce dílem zcela subjektivním. Jedná se především o část, která se zabývá didaktickou vybaveností, neboť v této části každý hodnotitel, hodnotí odborné pojmy týkající se oblasti účetnictví a tady lze rozhodovat, na základě výhradně subjektivních znalostí a zkušeností, co lze a co nelze považovat za odborný pojem.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 UČEBNICE

Podkladem pro teoretickou část je najít vhodnou odbornou literaturu, která by mi ukázala cestu k odbornému posouzení vhodnosti vybraných učebnic pro výuku předmětu účetnictví.

„Učebnice patří neodmyslitelně ke školní edukaci. Učebnice patří k nejstarším produktům lidské kultury a používaly se dávno před vynálezem knihtisku.“

Zrod a masovější rozšíření učebnic, tak jako je tomu u většiny knih souvisí zejména s vynálezem knihtisku Němcem Johannesem Gutenbergem v roce 1445.

„První učebnicové texty byly objeveny v archeologických nálezech po národech starověké Asýrie, Babylonu, Egypta a Číny, již několik tisíc let př. Kr. Byly vyryty klínovým písmem do hliněných destiček nebo psány na pergamenové svitky a týkaly se většinou instrukcí pro náboženské rituály, ale i astronomická měření, a poskytovaly poučení o vznikajících vědeckých oborech – aritmetice, geometrii, medicíně aj.

Masový rozvoj školních učebnic nastal postupně po Gutenberkově vynálezu knihtisku v 15. století. My, obyvatelé České republiky, bychom měli být hrdí na to, že Jan Amos Komenský, byl jedním ze zakladatelů teorie a tvorby moderních školních učebnic.“

(Průcha, 1998, s. 270)

Nelze tedy nepřipomenout v souvislosti se zadaným tématem mé bakalářské práce Komenského významné dílo Velká didaktika, kde zformuloval požadavky na vlastnosti textu učebnic, která v mírných korekcích přetrvávají až do současné doby. (Viz Okál, Pšenák, 1991)

1.1 Struktura učebnice

„Z laického pohledu vypadá typická školní učebnice jako kterákoliv běžná knížka – má nějaký text a k tomu obrázky, v současných učebnicích krásně barevné. Ve skutečnosti je dobře zpracovaná učebnice velmi důmyslné médium, s bohatě členěnou strukturou a s velmi funkčně konstruovanými komponenty této struktury.“

Učebnice můžeme z funkčního hlediska rozdělit:

- učebnice jako kurikulární projekt;
- učebnice jako zdroj obsahu vzdělávání pro žáky;

- učebnice jako didaktický prostředek pro učitele.

(Průcha, 1998, s. 272-273)

1.1.1 Učebnice jako kurikulární projekt

„Učebnice je jedním z edukačních konstruktů. To znamená, že je to nějaký model nebo scénář, s jehož pomocí společnost jistým způsobem reguluje edukační procesy v prostředí školy. Učebnice je kurikulárním projektem. Vymezuje podle představ vzdělávací politiky země, resp. podle představ tvůrců kurikula ty obsahy vzdělávání, jež mají být prezentovány vzdělávajícím se subjektům.

Z tohoto pohledu nazíráno jsou učebnice velmi provázány na ideologické a politické principy jednotlivých zemích. Podle některých zahraničních autorů jsou dokonce považovány za nástroj „národní propagandy“. To je zvlášť patrné v učebnicích těch předmětů, které se obsahově týkají politických, ekonomických a právních záležitostí – učebnice dějepisu, zeměpisu, ekonomie, občanské výchovy, literatury, vlastivědy aj.“

(Průcha, 1998, s. 273)

1.1.2 Učebnice jako didaktický prostředek

„Učebnice jsou v pedagogické teorii považovány za jeden druh didaktických prostředků. Pojem didaktické prostředky je vymezován poměrně shodně jako „vše, co vede k splnění výchovně vzdělávacích cílů“. Jsou to tedy jednak prostředky nemateriální (např. vyučovací metody), jednak materiální – ty se souhrnně označují termínem učební (vyučovací) pomůcky.“

(Průcha, 1998, s. 277)

Didaktické texty můžeme rozlišit:

- a) učebnice pro žáky a učitele
- b) metodické příručky pro žáky a učitele
- c) jazykové příručky pro žáky a učitele (slovníky, atlasy, zpěvníky, sbírky, časopisy aj.)

Učebnice jsou tedy jedním z velké řady didaktických prostředků.

1.1.2.1 Základní funkce a komponenty učebnice

„Vymezuje tři základní funkce učebnice:

1. prezentace učiva – učebnice je především souborem informací, které musí prezentovat uživatelům, a to různými formami (verbální, obrazovou, kombinovanou)
2. řízení a vyučování – učebnice je jednak didaktickým prostředkem, který řídí jednak učení (např. pomocí otázek, úkolů), jednak učitelovo vyučování (např. tím, že udává proporce učiva vhodné pro určitou časovou jednotku výuky)
3. funkce orientační – učebnice uživatele informuje o způsobech svého využívání (např. pomocí pokynů, rejstříků či obsahu).“

Zpracováno podle Průchy (1998, s. 278)

1.1.2.2 Měření didaktickou vybavenost učebnic

Výše uvedená klasifikace je základem praktické evaluační analýzy, kterými lze přesně vyhodnotit didaktickou vybavenost učebnic.

„Nově vytvářené učebnice se většinou vyhodnocují jen po stránce svého obsahu – především se posuzuje, zda je obsah v souladu s kurikulárními projekty (s osnovami aj.), zda odpovídá po stránce ideové intencím politického zřízení země apod. Velmi málo se posuzuje, zda je učebnice účelně nasycena také takovými vlastnostmi, jež by jí měly zajišťovat optimální využívání na straně žáků, tj. zda je učebnice adekvátně vybavena jako didaktický prostředek. Avšak tuto didaktickou vybavenost učebnic lze přesně zjišťovat a měřit, a to tímto postupem:

V struktuře rozlišujeme 36 komponentů, z nichž každý přispívá k realizaci určité funkce a je vyjádřen buď verbálně nebo obrazově. Jsou to např. tyto komponenty:

- I. Aparát prezentace učiva (celkem 14 komponentů)
  - A. Verbální komponenty

- výkladový text prostý
- výkladový text zpřesněný
- shrnutí učiva k celému ročníku
- shrnutí učiva k tématům
- shrnutí učiva k předchozím ročníkům
- doplňující texty (dokumentační materiál, citace z pramenů aj.)
- poznámky a vysvětlivky
- podtexty k vyobrazení
- slovníčky pojmů, cizích slov aj.

B. Obrázkové komponenty

- umělecká ilustrace
- nauková ilustrace (schématické kresby, náčrty, grafické modely aj.)
- fotografie aj.
- mapy, kartony, plánky, grafy aj.
- obrázková prezentace barevná

II. Aparát řídicí učení (celkem 18 komponentů)

A. Verbální komponenty

- přemluva pro žáky
- návod k práci s učebnicí
- celková stimulace
- stimulace detailní
- odlišení úrovní učiva
- otázky a úkoly za témata
- otázky a úkoly k celému ročníku
- otázky a úkoly k předchozímu ročníku

- instrukce k úkolům komplexnější povahy
- náměty pro mimoškolní činnost s využitím učiva
- explicitní vyjádření cílů učení pro žáky
- prostředky a instrukce pro sebehodnocení výkonů žáků
- výsledky úkolů a cvičení
- odkazy na jiné zdroje informací aj.

B. Obrázkové komponenty

- grafické symboly vyznačující určité části textu (poučky, úkoly aj.)
- užití zvláštní barvy pro určité části textu
- užití zvláštního písma pro určité části textu
- využití přední nebo zadní obálky pro schémata, tabulky aj.

III. Aparát orientační (celkem 4 komponenty)

A. verbální komponenty

- obsah učebnice
- členění učebnice (na tématické celky, kapitoly, lekce aj.)
- marginálie, výhmaty, živá záhlaví aj.
- rejstřík (věcný, jmenný, smíšený)

Podle Průchy (1998, s. 141)

„Didaktická vybavenost učebnice se hodnotí podle výskytu strukturálních komponentů, které jsou nositeli určitých funkcí. Ze zjištěných hodnot výskytu se vypočítávají v analyzované učebnici jednak dílčí koeficienty (např. koeficient řízení učení, koeficient využití obrázkových komponentů aj.), jednak celkový koeficient didaktické vybavenosti učebnic.

Všechny koeficienty mohou nabývat hodnot v rozmezí 0-100%. Čím se v učebnici hodnota koeficientu blíží horní mezi, tím vyšší je didaktická vybavenost. Maximální hodnota (100 %) představuje teoretickou (ideální) hodnotu, která slouží jako porovnávací kritérium pro evaluaci různých učebnic.

Předností této procedury je její univerzální použití – může být aplikována na hodnocení učebnice kteréhokoli ročníku či předmětu.

Didaktická vybavenost je tím, co určuje kvalitu učebnice vzhledem k jejímu využití pro učení žáků.“

(Průcha, 1998, s. 279-280)

1.2 Učení z textu a vlastnosti učebnic

„Učebnice jsou vedle učitelových komunikátů hlavním nosičem, kterými se zprostředkovávají určité obsahy pro edukační účely. Realizace těchto účelů závisí pochopitelně na vlastnostech učebnice jakožto média. Zcela přirozeně se rozvinul obor teorie a výzkumu označovaný jako učení z textu (learning from text).“

(Průcha, 1998, s. 281)

U učebnice je velmi důležitá jazyková kompetence subjektu, což znamená, že jazyková struktura textů učebnic musí odpovídat jazykové kompetenci dětí, pro něž je učebnice určena.

1.2.1 Obtížnost textu učebnic

„Obtížnost textu učebnice lze chápat jako objektivní vlastnost, která je dána jeho specifickými charakteristikami.“

(Průcha, 1998, s. 284)

Problém obtížnosti je v didaktické teorii chápán jako jeden z nejvýznamnějších, nejdůležitější je stanovit vhodný stupeň obtížnosti prezentace žákům určitého věku nebo určitých schopností. To se potom promítá, jak vymezit, co můžeme považovat za učivo základní, kmenové, podstatné či minimální.

Obtížnost můžeme definovat:

„Obtížnost je souhrn takových vlastností textu, které existují objektivně v kterémkoli textu a v procesu učení mají vliv na percepci, chápání a zpracování textové informace učícím se subjektem.“

Analýzy učebnice neprovádíme jenom z hlediska výzkumného, ale především z hlediska praktického. Proto je nutné zavést systém měření obtížnosti textu a to především pomocí

tzv. míry (vzorce) pro kvantitativní vyjádření stupně obtížnosti textu (učebnic). Existuje více vzorců, některé jsou jednoduché pro svou konstrukci a nároky na zpracování, jiné jsou složitější a pro praktickou aplikaci méně vhodné. Můžeme rozdělit na přístupy na tyto dvě skupiny:

a) lingvisticko-kvantitativní metody

- základem je určování obtížnosti učebnic na základě výskytu, proporcí, uspořádání nějakých měřitelných jednotek verbálního textu (např. odborných pojmů, větných struktur, tématických posloupností, informačních jader aj.)

b) subjektivní metody evaluace

- provádí se prostřednictvím dotazováním skupin subjektů např. expertů či uživatelů textů (učitelů, žáků). Texty mohou být hodnoceny tak, že se posuzuje jejich obtížnost na základě vzájemného porovnávání nebo pomocí hodnotící škály

1.2.2 Měření obtížnosti textu

„První pokusy měření obtížnosti textu byly provedeny v USA a to již ve 20. letech. Jedním z průkopníků v této oblasti byl známý psycholog E. L. Thorndike, který v roce 1921 publikoval *The Teacher's Word Book* (volně přeloženo: Učitelův slovník). Byl to seznam slov, seřazených podle frekvence výskytu, který měl učitelům pomoci při vyučování jazyka (angličtiny).

Slovník byl později používán k tomu, že se různé texty začaly hodnotit podle toho, zda obsahují vysoce frekventovaná (tedy běžně známá, snadno srozumitelná), nebo málo frekventovaná (tedy málo známá, obtížná pro porozumění). Tím se vyjevilo, že obtížnost určitého textu pro čtenáře je ovlivňována lexikálním faktorem.“

Dalším faktorem, který je však nutno použít při celkovém hodnocení obtížnosti textu, je syntaktický faktor. Syntaktický faktor zkoumá složitost větných struktur, např. výskyt slov s abstraktním výrazem či výskyt složitých souvětí.

„Vzorce obtížnosti textu byly vyvinuty pro různé účely – pro měření obtížnosti učebnic v jednotlivých předmětech a ročnících škol, pro vyučování cizích jazyků, pro určování stupně funkční gramotnosti absolventů škol aj.“

Univerzálním vzorcem obtížnosti textu patří vzorec LIX vyvinutý ve Švédsku C.H. Björns-sonem (1968)

$$LIX = Lm + Lo$$

Lm ..... průměrná délka věty v počtu slov v souboru 200 vět

Lo ..... průměrná délka slov o počtu více než 6 písmen v souboru 2000 slov

„Soubory vět (syntaktický faktor) se vytváří z 20 vzorků po 10 větách, vybraných systematicky z různých částí učebnice, soubory slov (lexikální faktor) se vytvářejí z 20 vzorků po 100 slovech. Míra LIX je vybavena škálou obtížnosti, kde:

LIX = 20-30 bodů ..... Velmi snadné texty

LIX = 31-40 bodů ..... Středně obtížné texty

LIX = 41-50 bodů ..... Velmi obtížné texty

LIX = 51-60 bodů ..... Extrémně obtížné texty

Míra LIX se stanovuje pro jednotlivé věkové stupně žáků kritéria obtížnosti, jež by měly splňovat didaktické texty v příslušném ročníku školy. Nicméně tato metoda není považována za příliš validní, neboť pracuje jen se dvěma parametry textů a pro hodnocení obtížnosti textů českých učebnic se tak využívají jiné, komplexnější vzorce.

Pro zjištění míry obtížnosti textu českých učebnic se používá také vzorec vyvinutý slovenským lingvistou J. Mistríkem (1968).

„Mistríkova míra používá škálu obtížnosti (s hodnotami mezi 0-50 bodů), v níž nejsnadnější texty mají 40-50 bodů a nejobtížnější texty 0-10 bodů. Vzorec má tento tvar:

$$R = 50 - \frac{V * S}{I}$$

Tento vzorec začleňuje tři parametry textu:

V ..... průměrná délka vět

S ..... průměrná délka slov

I.....index opakování slov

Výše zmíněné vzorce uvádím z hlediska historického vývoje této vědy, pro posouzení v praktické části je však nepoužívám. V praktické části používám především publikace od erudovaného odborníka Jana Průchy a to zejména knihu Moderní pedagogika a Teorie a analýza edukačního média.

Zpracováno podle Průchy (1998, s. 284-286)

Dalším případem je výzkum obtížnosti textu učebnic s aplikací míry Nestlerová-Průcha-Pluskala, který nazýváme mírou T, neboť jako T označujeme míru obtížnosti textu.

„České učebnice pro základní školy a střední školy byly v 70. a 80. letech učebnice neobyčejně přetíženy jak co do rozsahu (množství) informací, tak co do obtížnosti (složitosti) prezentace těchto informací ve verbálním textu učebnic.“

Učebnice byly jednostranně, bez nějaké zpětné vazby od učitelů a žáků, vytvářeny speciálními odborníky pro určitý vědní obor, kteří ale neměli zkušenosti s vyučováním v jednotlivých ročnících a stupních školy a nebyli schopni přizpůsobit prezentaci k úrovni žákům ve škole. Tato situace byla prokazována negativními důsledky na straně žáků i vyučujících. Důsledkem toho byla přetíženost žáků ve všech předmětech, v nichž se používaly nějaké učebnice.

„Obtížnost textu učebnic (T) podle míry Nestlerové-Průchy byla původně měřena na základě vzorce:

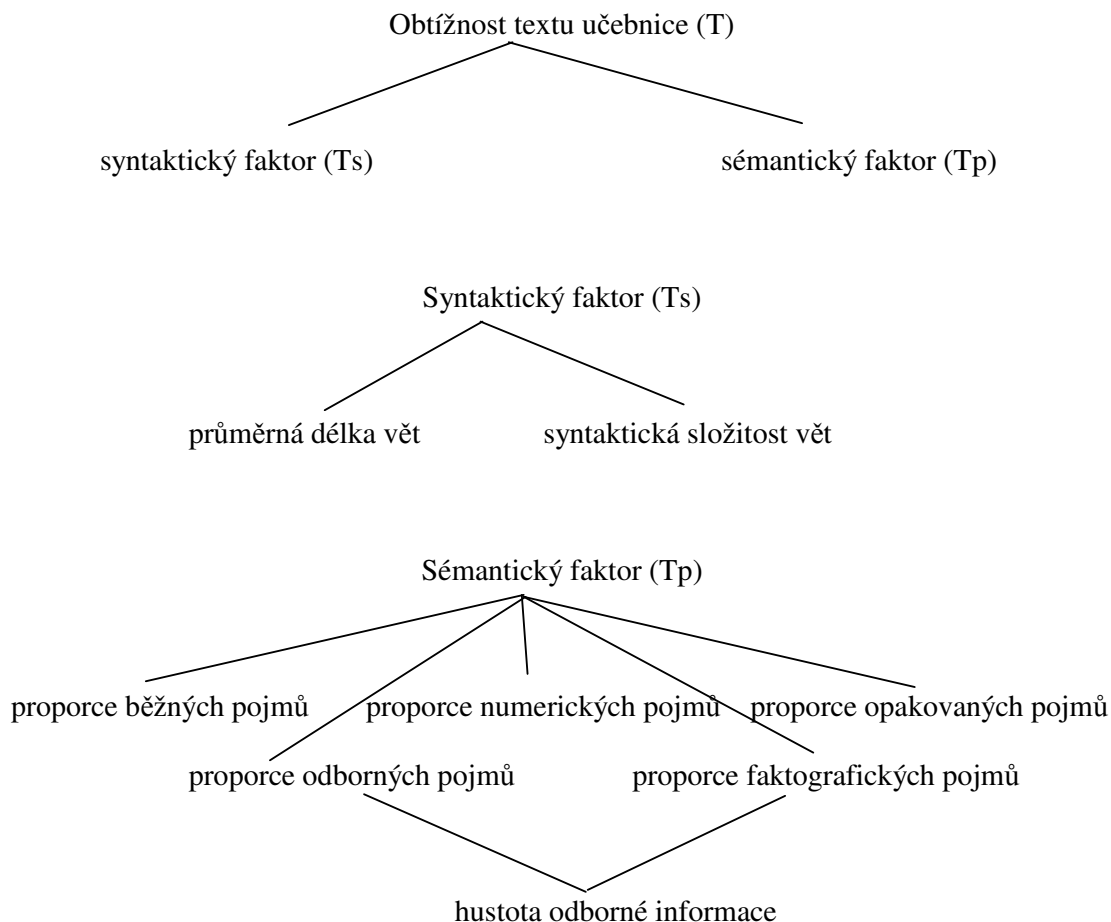
$$T = T_s + T_p$$

T.....obtížnost textu učebnice

T_s .....syntaktická obtížnost

T_p .....pojmová, sémanticko-lexikální obtížnost

Celkově byla míra (T) založena na 2 parametrech odrážejících syntaktickou složitost textu a 8 parametrech vyjadřujících sémantickou složitost textu. Později byla míra zdokonalena M. Pluskalem. Hlavní míra inovace spočívá v tom, že se rozšířil počet parametrů reflektujících sémantický komponent obtížnosti textu, takže v současné podobě lze míry (T) schematicky popsat takto:

(Průcha, 1998, s. 288-289)

Syntaktická struktura textu má funkci formy pro sdělovaný obsah. Tyto struktury mají velkou škálu typů s rozdílnou složitostí, která působí na percepci a porozumění textu. Tyto vlastnosti mohou být kvantitativně vyjádřeny pomocí dvou charakteristik U a V, jež jsou obsaženy v samotném vzorci.

Sémantická struktura textu je pro výpočet T_p velmi důležitá, je rozčleněna na dalších 5 pojmů. Obtížnost textu je určována tím, jaké druhy pojmů a v jakých proporcích jsou v něm zastoupeny. Což je zřejmé u učebnic, které didakticky ztvárňují poznatky z různých věd a proto operují vydatně s odbornými pojmy a faktografickými údaji. Dochází při tom obvykle k přesycení textu odbornými či jinými pojmy. Záleží také na tom, zda se pojmy v textu vyskytnou jen jednou či zda se opakují, neboť opakující se pojmy mají nižší vliv na celkovou sémantickou obtížnost textu než pojmy vyskytující se poprvé.

Hlavní zásada obtížnosti v textu je naprosto jednoduchá, čím vyšší je věk žáků, tím vyšší může být i průměrná obtížnost. Platí zde tedy zásada přímé úměry.

Pro výpočet míry obtížnosti se ze zkoumané učebnice vyberou vzorky souvislého textu o rozsahu nejméně 200 slov. Vybrané vzorky by měly reprezentovat části učebnice. Průcha uvádí minimální počet vzorků 5, ale dle M. Pluskala je lépe vybrat 10 vzorků ze zkoumané učebnice, neboť čím více vzorků, tím přesnější závěry.

(Průcha, 2002, s. 288)

„Na závěr této části je nutno připomenout, že míra obtížnosti textu učebnic (T) – i přes své zdokonalení a prokázanou validitu - odráží jen jednu stranu mince, a to sám text s jeho různými vlastnostmi. Druhou stranu mince představuje to, jak se s textem zachází v reálných situacích učení a vyučování.“

(Průcha, 1998, s. 293)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

2 ANALÝZA HODNOCENÍ UČEBNICE AUTORA ŠTOHL, P. UČEBNICE ÚČETNICTVÍ 2008 II. DÍL PRO STŘEDNÍ ŠKOLY A VEŘEJNOST

2.1 Cíl, záměr a použité metody při analýze učebnice

Za cíl praktické části své bakalářské práce jsem si s pomocí kvalitativních metod a dotazníku zvolila zhodnotit názory na analyzované učebnice.

Za tímto účelem jsem použila metodu kvalitativní analýzy hodnocení učebnice dle dostupných autorů.

A jako druhou metodu jsem použila následně dotazování. Požádala jsem pedagogy vyučující účetnictví, aby se zamysleli nad jimi používanými učebnicemi účetnictví a zhodnotili pozitiva i negativa těchto učebnic.

Inspirativním vodítkem při zpracování praktické části mé bakalářské práce byla bakalářská práce Ing. Marcely Krajňanské.

2.2 Výběr učebnice pro výuku předmětu účetnictví – Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost

Pro svou bakalářskou práci jsem si zvolila jako první posoudit učebnici účetnictví od Ing. Pavla Štohla. Konkrétně jsem si vybrala jeho II. díl učebnice účetnictví 2008 pro střední školy a veřejnost.

V současné době je na knižním trhu velké množství učebnic i jiných odborných knih, které slouží ke vzdělávání žáků škol i široké veřejnosti. Jako příklad bych uvedla např. učebnice od Munzara, odbornou literaturu z nakladatelství Anag, které vydává odborné publikace jakými jsou Mzdová účetní aj.

Mnou zvolená učebnice Účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost od Pavla Štohla, je používána pro výuku účetnictví na Obchodní akademii a Vyšší odborné škole ekonomické ve Zlíně, kde jsem během svého studia učitelství odborných předmětů vykonávala svou pedagogickou praxi.

2.3 Charakteristika zvolené učebnice účetnictví

Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost

Počet stránek učebnice: 203

Obsah učebnice:

1. Opakování
2. Zásoby
3. Dlouhodobý majetek
4. Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé úvěry
5. Zúčtovací vztahy
6. Kapitálové účty a dlouhodobé závazky
7. Náklady a výnosy
8. Účetní uzávěrka
9. Účetní závěrka

Učebnice obsahuje také množství praktických příkladů s řešením i bez řešení, které je možné následně využívat i jako případné domácí úkoly.

Učebnici je možné používat z části také jako pracovní sešit, neboť u příkladů je vynechané místo pro vlastní poznámky a připomínky studenta.

Nakladatelství, které vydalo tuto učebnici pořádá pro vyučující účetnictví podle jejich učebnice každoročně školení a seznamuje je s novinkami i chystanými změnami či zdokonaleními.

Další výhodou marketingové zdatnosti nakladatelství této učebnice jsou množstevní slevy a dodání učebnice studentům až do školy.

Maloobchodní cena učebnice je 159,- Kč.

2.4 Analýza didaktického textu Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost

2.4.1 Didaktická vybavenost Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost

Praktickému posouzení didaktické vybavenosti učebnice jsem použila postupu dle J. Průchy, a to míru didaktické vybavenosti učebnice, jak je uvedeno v tabulce (Tabulka 1.).

K vysvětlení níže uvedené tabulky:

Pokud je daný komponent v analyzované učebnici obsažen, je mu přiřazena na řádku odpověď ANO, jak z logiky vyplývá, odpověď NE je tomu v opačném případě.

Tabulka 1. Výskyt strukturních komponentů v učebnici Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost

Aparát prezentace učiva	
<i>Verbální komponenty</i>	
Výkladový text prostý	ANO
Výkladový text zpřesněný	ANO
Shrnutí učiva k celému ročníku	NE
Shrnutí učiva k tématům	NE
Shrnutí učiva k předchozím ročníkům	ANO
Doplňující text	NE
Poznámky a vysvětlivky	ANO
Podtexty k vyobrazením	ANO
Slovníčky pojmů, cizích slov aj.	NE
<i>Obrázkové komponenty</i>	
Umělecká ilustrace	NE
Nauková ilustrace	ANO

Fotografie	NE
Mapy, kartony, plánky, grafy aj.	ANO
Obrázková prezentace barevná	NE
Aparát řídicí učení	
<i>Verbální komponenty</i>	
Přemluva pro žáky	ANO
Návod k práci s učebnicí	NE
Celková stimulace	NE
Stimulace detailní	NE
Odlišení úrovní učiva	ANO
Otázky a úkoly za témata	ANO
Otázky a úkoly k celému ročníku	NE
Otázky a úkoly k předchozímu ročníku	ANO
Instrukce k úkolům komplexnější povahy	NE
Náměty pro mimoškolní činnost s využitím učiva	NE
Explicitní vyjádření cílů učení pro žáky	NE
Prostředky a instrukce pro sebehodnocení žáků	NE
Výsledky úkolů a cvičení	ANO
Odkazy na jiné zdroje informací	NE
<i>Obrázkové komponenty</i>	
Grafické symboly vyznačující určité oblasti	NE
Užití zvláštní barvy pro určité části verbálního textu	ANO
Užití zvláštního písma pro určité části textu	ANO
Využití přední nebo zadní obálky pro schémata, tabulky aj.	NE

Aparát orientační	
<i>Verbální komponenty</i>	
Obsah učebnice	ANO
Členění učebnice na tématické celky	ANO
Marginálie, výhmaty, živá záhlaví aj.	ANO
rejstřík (věcný, jmenný, smíšený)	NE

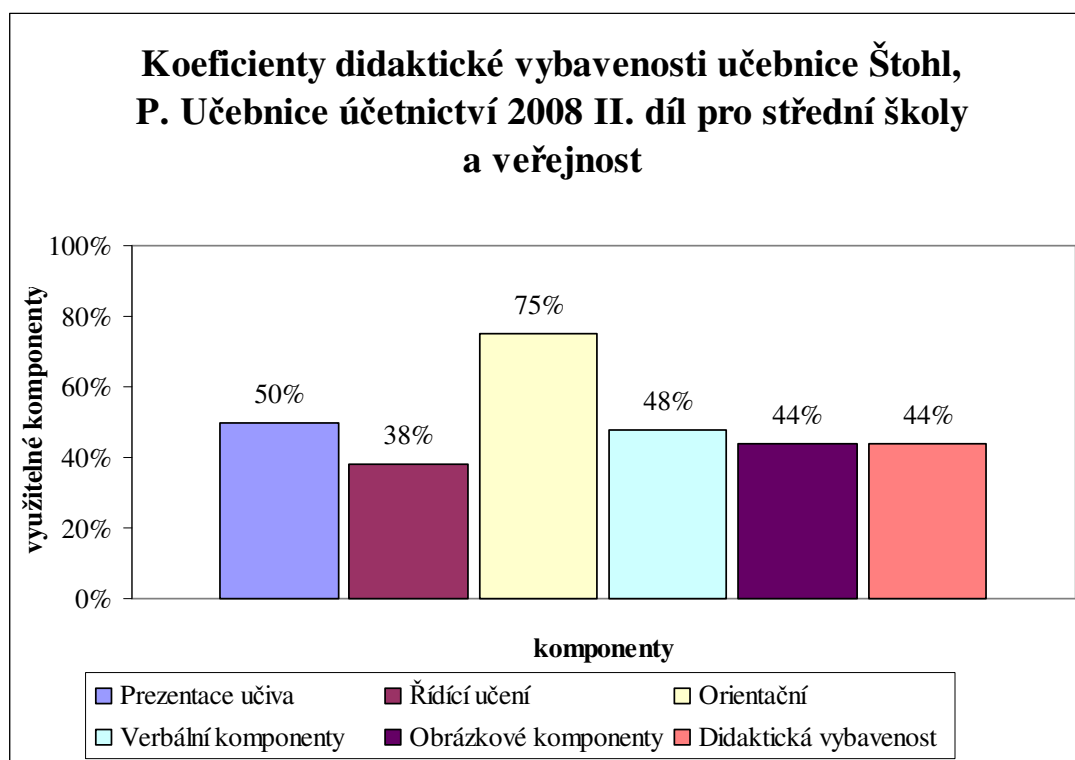
V následující tabulce (Tabulka 2.) jsou shrnuty komponenty a vypočteny koeficienty, které obsahuje učebnice Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost.

Tabulka 2. Koeficienty didaktické vybavenosti učebnice Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost

Aparát	Celkový počet komponentů	Využitelné komponenty	Koeficient	Hodnota koeficientu
Prezentace učiva	14	7	E ₁	0,5
Řídící učení	18	7	E ₂	0,38
Orientační	4	3	E ₃	0,75
Verbální komponenty	27	13	E _v	0,48
Obrázkové komponenty	9	4	E _o	0,44
Didaktická vybavenost	36	17	E	0,47

Graficky je možno výše uvedenou tabulku (Tabulka 2.) vyjádřit graficky tímto grafem (Obrázek 1).

Obrázek 1. Koeficienty didaktické vybavenosti učebnice Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost

Na základě vytvořené analýzy můžu konstatovat, že výsledná hodnota je 47 %, což je dle odborné literatury, kde je za ideální stav považována hodnota 100 %, didaktická vybavenost hodnocena jako podprůměrná.

Pokud se na výsledky podíváme detailně, můžu konstatovat, že nejslabším místem je aparát řídicí učení, kde především chybí stimulace k učivu, otázky a úkoly k celému či předchozímu ročníku, náměty k pro mimoškolní činnost, instrukce pro sebehodnocení žáků či také odkazy na jiné zdroje. U tohot aparátu dosahuje ukazatel vybavenosti učebnice jen 38 %.

V aparátu orientačním chybí pouze komponenty margináliích či živá záhlaví, tento aparát je v učebnici jako nejlepší, hodnota dosahuje celých 75 %.

Verbální komponenty celkem tvoří 48 % a obrázkové komponenty 44 %. Z tohoto pohledu na analýzu je učebnice opět pod průměrem, neboť nedosahuje ani 50 %.

Celková didaktická vybavenost vyšla na 47 %, což výrazně ovlivnil nízký aparát řídicí učení.

2.4.2 Měření obtížnosti výkladového textu učebnice Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost

Při hodnocení obtížnosti textu Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost jsem použila metodu K. Nestlerové upravenou J. Průchou a zdokonalenou M. Pluskalem. (Viz Průcha, 1998)

Komplexní míra obtížnosti T je dána úrovní hodnot syntaktického a sémantického faktoru:

$$T = T_s + T_p \quad (\text{v bodech}) \quad (1)$$

Kde:

T ..... komplexní míra obtížnosti textu

T_p ..... sématická obtížnost

T_s ..... syntaktická obtížnost

U ..... průměrná délka větných úseků (syntaktická složitost věty)

$$U = \frac{\sum N}{\sum U}$$

Stupeň pojmové obtížnosti textu (sémantický faktor) T_p se vypočítá podle vzorce

$$T_p = 100 * \frac{\sum P}{\sum N} * \frac{\sum P_1 + 3\sum P_2 + 2\sum P_3 + 2\sum P_4 + \sum P_5}{\sum N}$$

Kde:

$\sum N$ ... celkový počet slov v souboru. Za „slovo“ je považován jakýkoli výraz slovní, číselný, symbolický (včetně zkratk), který je v textu oddělen grafickými mezerami nebo grafickými rozdělujícími znaky.

$\sum V$ ..... celkový počet vět v souboru. Větou se rozumí jakákoli posloupnost „slov“ začínající velkým písmenem a končící tečkou nebo jiným grafickým znakem.

$\sum U$ .... celkový počet sloves v souboru

$\sum P$ .... celkový počet pojmů

P ..... podstatná jména - „pojmy“

P₁..... běžné pojmy

P₂..... odborné pojmy s platností vědeckých termínů v určitém oboru

P₃..... faktografické pojmy jako vlastní jména osobní, názvy lidských výtvorů a zařízení, států, národu, institucí, uměleckých výtvorů, zeměpisná jména a názvy přírodních jevů, zkratky a značky pro výrazy uvedených skupin atd.

P₄..... číselné údaje

P₅..... opakované pojmy

Dále byly vyhodnocovány proporce sloves, substantivních pojmu, běžných pojmu, odborných pojmu a faktografických pojmu v celkovém počtu slov a zjišťovány koeficienty hustoty odborné informace:

$\sum U / \sum N * 100$ ..... proporce sloves ..... (v %)

$\sum P / \sum N * 100$ ..... proporce substantivních pojmu ..... (v %)

$\sum P_1 / \sum N * 100$ ..... proporce běžných pojmu ..... (v %)

$\sum P_2 / \sum N * 100$ ..... proporce odborných pojmu ..... (v %)

$\sum P_3 / \sum N * 100$ ..... proporce faktografických pojmu ..... (v %)

$\sum P_4 / \sum N * 100$ ..... proporce číselných údajů ..... (v %)

$\sum P_5 / \sum N * 100$ ..... proporce opakovaných pojmu ..... (v %)

$$i = 100 * \frac{\sum P_2 + \sum P_3 + \sum P_4}{\sum N}$$

i ..... hustota odborné informace - proporce odborných a faktografických pojmu v celkovém souboru slov (v %)

$$h = 100 * \frac{\sum P_2 + \sum P_3 + \sum P_4}{\sum P}$$

h ..... hustota odborné informace – proporce odborných a faktografických pojmu v celkovém počtu pojmu (v %)

Pro analýzu didaktické vybavenosti učebnice jsem dle pokynů J. Průchy vybrala deset níže uvedených vzorků, u kterých jsem provedla detailní rozbor, který uvádím v tabulce (Tabulka 3.).

Dle své úvahy jsem vybrala jsem tyto vzorky:

strana 17 ..... slova 200 ..... věť 11 ... „Všechny druhy ..... nastat dále tyto účetní případy“

strana 47 ..... slova 214 ..... věť 7 .... „Základní charakteristika ..... 518-Ostatní služby“

strana 86 ..... slova 204 ..... věť 10 ... „Banky zřizují..... účetnictví účetní jednotky.“

strana 93-94... slova 200 ..... věť 10 ... „V účtové osnově ..... dodavatelům (účet 321).“

strana 129 ..... slova 227 ..... věť 11 ... „V současné podnikatelské... pohledávky z majetku.“

strana 139 ..... slova 219 ..... věť 10 ... „Fondy představují ..... rezervní fond vyčerpán.“

strana 148 ..... slova 213 ..... věť 11 ... „Účtová skupina 50 ..... pořizovací cenou.“

strana 179 ..... slova 217 ..... věť 5 ..... „K získání věrného ..... změny stavu zásob.“

strana 192 ..... slova 192 ..... věť 9 ..... „Účetní závěrka musí ..... inventarizace provádět.“

strana 196 ..... slova 196 ..... věť 8 ..... „Výkaz zisku a ztráty..... po zdanění, popř.ztrátu.“

Tabulka 3. Struktura analyzovaného textu

JEDNOTLIVÁ MĚŘENÍ TEXTU											
	Celkem	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10
ΣN	2103	200	214	204	200	227	219	213	217	204	205
ΣV	130	11	7	10	10	11	10	11	16	18	26
ΣU	170	14	20	19	14	29	17	17	10	15	15
ΣP	804	83	78	74	81	80	77	84	84	80	83
ΣP₁	363	41	57	24	15	19	13	66	39	39	50
ΣP₂	356	38	17	37	42	50	42	12	45	40	33

ΣP_3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ΣP_4	44	4	4	4	15	2	8	6	0	1	0
ΣP_5	90	12	3	9	9	9	14	7	5	9	13

Dle výše uvedených hodnot jsem došla k níže uvedeným závěrečným hodnotám, které uvádím v tabulce (Tabulka 4.) a které je možno graficky vyjádřit na obrázku (Obrázek 2.).

Tabulka 4. Ukazatele obtížnosti textu

Počítaný ukazatel	Vypočtená hodnota	Počítaný ukazatel	Vypočtená hodnota
T	49,26	$\Sigma U / \Sigma N \cdot 100$	8,08 %
Ts	20,01	$\Sigma P / \Sigma N \cdot 100$	38,23 %
Tp	29,25	$\Sigma P_1 / \Sigma N \cdot 100$	17,26 %
V	16,18	$\Sigma P_2 / \Sigma N \cdot 100$	16,93 %
U	12,37	$\Sigma P_3 / \Sigma N \cdot 100$	0 %
i	19,02 %	$\Sigma P_4 / \Sigma N \cdot 100$	2,09 %
h	49,75 %	$\Sigma P_5 / \Sigma N \cdot 100$	4,28 %

Na základě vypracované analýzy můžeme konstatovat, že vypočtená míra obtížnosti vybrané učebnice je 49,26, na základě informací z odborné literatury můžu konstatovat, že výše uvedeného faktoru odpovídá náročnosti středoškolské učebnice.

Hustota odborné informace na základě proporce odborných a faktografických pojmů v celkovém souboru slov *i* je 19,02 %.

Hustota odborné informace na základě proporce odborných a faktografických pojmů v celkovém počtu pojmů (podstatných jmen) *h* je 49,75 %, výsledná hodnota je dosti vysoká, ale i nadále můžu konstatovat, že odpovídají hodnotám středoškolským učebnicím.

Hodnota počítaného ukazatele $\Sigma U / \Sigma N \cdot 100$ ve výši 8,08 % nám udává, kolik % z celkového počtu slov tvoří slovesa.

Hodnota počítaného ukazatele $\sum P / \sum N * 100$ ve výši 38,23 % nám udává, kolik % z celkového počtu slov tvoří podstatná jména.

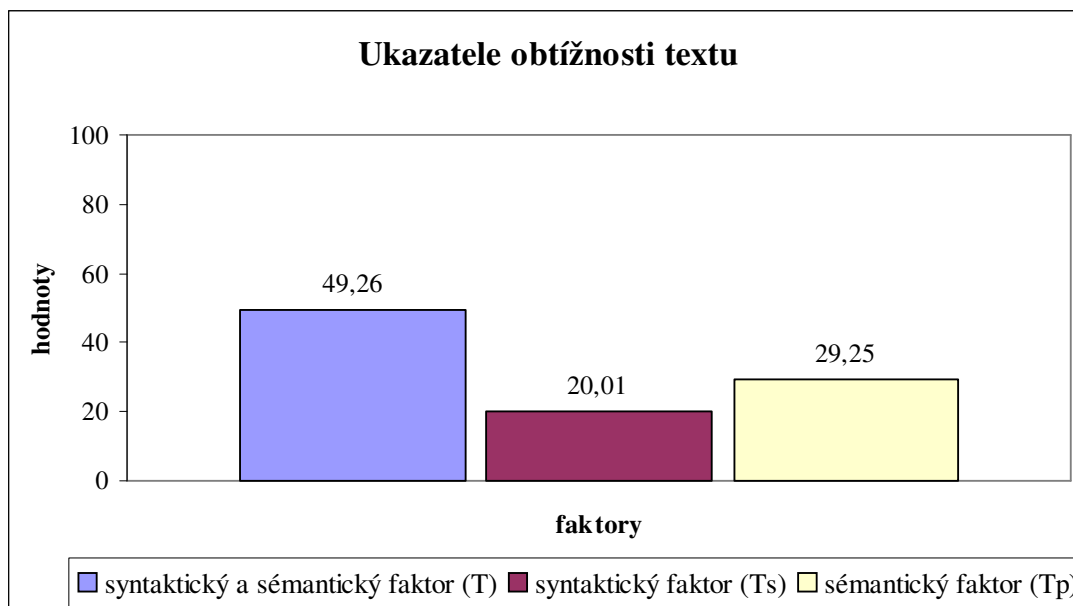
Hodnota počítaného ukazatele $\sum P_1 / \sum N * 100$ ve výši 17,26 % nám udává, kolik % z celkového počtu slov tvoří běžné pojmy.

Hodnota počítaného ukazatele $\sum P_2 / \sum N * 100$ ve výši 16,93 % nám udává, kolik % z celkového počtu slov tvoří odborné pojmy.

Hodnota počítaného ukazatele $\sum P_4 / \sum N * 100$ ve výši 2,09 % nám udává, kolik % z celkového počtu slov tvoří číselné pojmy.

Hodnota počítaného ukazatele $\sum P_5 / \sum N * 100$ ve výši 4,28 % nám udává, kolik % z celkového počtu slov tvoří opakující se pojmy.

Obrázek 2. Ukazatele obtížnosti textu

2.4.3 Hodnocení učebnice vyučujícími

O vyjádření pozitivní a negativních názorů na učebnici Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost jsem požádala dvě učitelky účetnictví u Obchodní akademie Zlín, jejichž vyplněný dotazník přikládám jako přílohu své bakalářské práce.

Pozitiva učebnice:

- přehledně řazené kapitoly
- k učebnicím jsou vydávány přehledné Sbírkky příkladů
- pro učitele jsou k dispozici výsledky k úlohám a učitelské sbírky
- kurzívou uváděné informace z pohledu daňového poradce (vhodné pro studenty bakalářského studia)
- každoroční aktualizace
- logická návaznost kapitol
- přiměřená náročnost pro studenty Obchodní akademie spojení se Sbírkou příkladů

Negativa učebnice:

- v důsledku časté aktualizace se vyskytují v učebnici chyby
- uvítala bych více příkladů

3 ANALÝZA HODNOCENÍ UČEBNICE AUTORA MRKOSOVÁ, J. ÚČETNICTVÍ 2008 UČEBNICE PRO STŘEDNÍ A VYŠŠÍ ODBORNÉ ŠKOLY

3.1 Výběr učebnice pro výuku předmětu účetnictví – Mrkosová, J. Účetnictví 2008 učebnice pro střední a vyšší odborné školy

Klíčem pro výběr učebnice Mrkosová, J. Účetnictví 2008 učebnice pro střední a vyšší odborné školy bylo doporučení a kladné reference mé kolegyně, která podle této učebnice vyučuje předmět účetnictví na soukromé škole v Uherském Hradišti.

Knihy stojí 227 Kč. Je běžně dostupná v odborných knihkupectvích, případně si ji objednat prostřednictvím internetu.

3.2 Charakteristika zvolené učebnice účetnictví

Mrkosová, J. Účetnictví 2008 učebnice pro střední a vyšší odborné školy

Počet stránek učebnice: 278

Obsah učebnice:

1. Přemluva
2. Úvod
3. Účetní záznamy
4. Majetek podniku
5. Rozvaha
6. Náklady a výnosy
7. Účetní zápisy
8. Všeobecné účetní zásady
10. Základy účtování na syntetických účtech
11. Účtová třída 2 – Krátkodobý finanční majetek
12. Účtová třída 1 – Zásoby

13. Účtová třída 0 – Dlouhodobý majetek
14. Účtová třída 3 – Zúčtovací vztahy
15. Účtová třída 4 – Kapitálové účty a dlouhodobé závazky
16. Účtová třída 5 a 6 – náklady a výnosy
17. Účetní uzávěrka a závěrka
18. Vnitropodnikové účetnictví

3.3 Analýza didaktického textu Mrkosová, J. Účetnictví 2008 učebnice pro střední a vyšší odborné školy

Praktickému posouzení didaktické vybavenosti učebnice jsem použila postupu dle J. Průchy míra didaktické vybavenosti učebnice, tak jako u předchozí analýzy učebnice Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost a hodnoty uvádím v tabulce (Tabulka 5. Výskyt strukturních komponentů v učebnici Mrkosová, J. Účetnictví 2008 učebnice pro střední a vyšší odborné školy).

K vysvětlení následující tabulky:

Pokud je daný komponent v analyzované učebnici obsažen, je mu přiřazena na řádku odpověď ANO, jak z logiky vyplývá, odpověď NE je tomu v opačném případě.

Tabulka 5. Výskyt strukturních komponentů v učebnici Mrkosová, J. Účetnictví 2008 učebnice pro střední a vyšší odborné školy

Aparát prezentace učiva	
<i>Verbální komponenty</i>	
Výkladový text prostý	ANO
Výkladový text zpřesněný	ANO
Shrnutí učiva k celému ročníku	NE

Shrnutí učiva k tématům	NE
Shrnutí učiva k předchozím ročníkům	NE
Doplňující text	NE
Poznámky a vysvětlivky	NE
Podtexty k vyobrazením	ANO
Slovníčky pojmů, cizích slov aj.	NE
<i>Obrázkové komponenty</i>	
Umělecká ilustrace	NE
Nauková ilustrace	ANO
Fotografie	NE
Mapy, kartony, plánky, grafy aj.	ANO
Obrázková prezentace barevná	NE
Aparát řídicí učení	
<i>Verbální komponenty</i>	
Přemluva pro žáky	ANO
Návod k práci s učebnicí	ANO
Celková stimulace	NE
Stimulace detailní	NE
Odlišení úrovní učiva	ANO
Otázky a úkoly za témata	ANO
Otázky a úkoly k celému ročníku	NE
Otázky a úkoly k předchozímu ročníku	NE
Instrukce k úkolům komplexnější povahy	ANO
Náměty pro mimoškolní činnost s využitím učiva	NE

Explicitní vyjádření cílů učení pro žáky	NE
Prostředky a instrukce pro sebehodnocení žáků	NE
Výsledky úkolů a cvičení	ANO
Odkazy na jiné zdroje informací	NE
<i>Obrázkové komponenty</i>	
Grafické symboly vyznačující určité oblasti	NE
Užití zvláštní barvy pro určité části verbálního textu	ANO
Užití zvláštního písma pro určité části textu	ANO
Využití přední nebo zadní obálky pro schémata, tabulky aj.	NE
Aparát orientační	
<i>Verbální komponenty</i>	
Obsah učebnice	ANO
Členění učebnice na tématické celky	ANO
Marginálie, výhmaty, živá záhlaví aj.	NE
rejstřík (věcný, jmenný, smíšený)	ANO

Na základě vytvořené analýzy uvedené v tabulce (Tabulka 5.) jsem sestavila následující tabulku výsledků, která zobrazuje a shrnuje předcházejí analýzu, viz tabulka (Tabulka 6.).

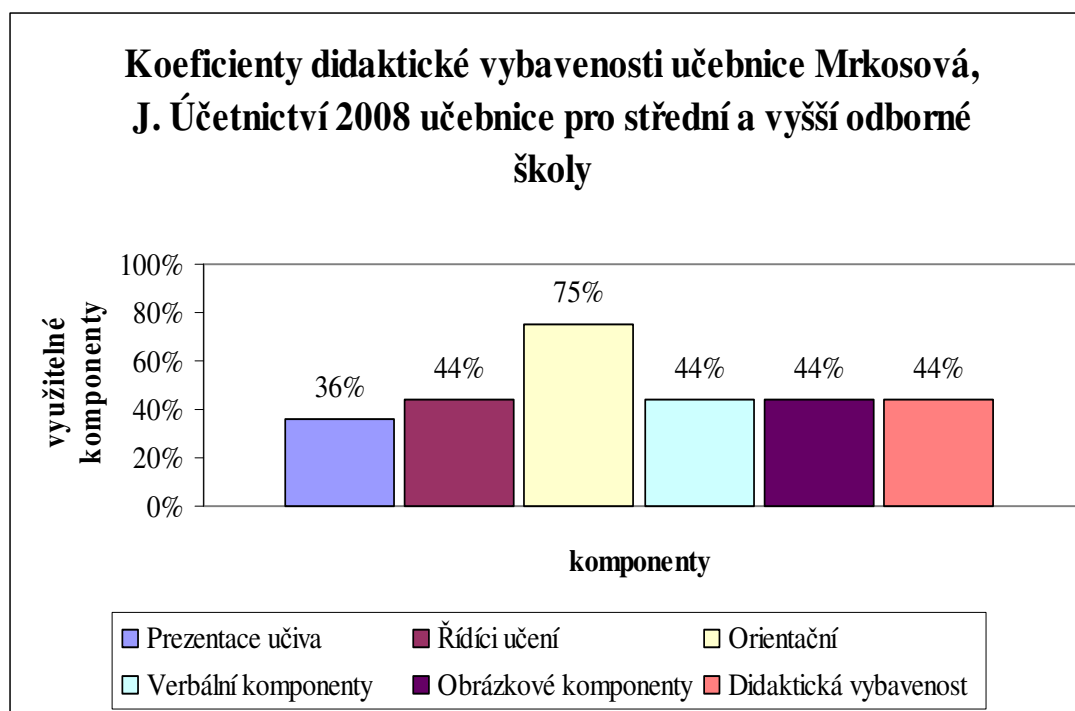
Tabulka 6. Koeficienty didaktické vybavenosti učebnice Mrkosová, J. Účetnictví 2008 učebnice pro střední a vyšší odborné školy

Aparát	Celkový počet komponentů	Využitelné komponenty	Koeficient	Hodnota koeficientu
Prezentace učiva	14	5	E ₁	0,36
Řídící učení	18	8	E ₂	0,44

Orientační	4	3	E ₃	0,75
Verbální komponenty	27	12	E _V	0,44
Obrázkové komponenty	9	4	E _O	0,44
Didaktická vybavenost	36	16	E	0,44

Tyto výsledky znázorňuje graf (Obrázek 3).

Obrázek 3. Koefficienty didaktické vybavenosti učebnice Mrkosová, J. Účetnictví 2008 učebnice pro střední a vyšší odborné školy

U aparátu prezentace učiva je procento využitelných komponentů dosti nízké, pouhých 36 %, což ukazuje na podprůměrný stav.

Možné řídicí komponenty jsou v práci obsaženy ve výši 44 %, chybí zde však především stimulace, otázky k úkolům k ročníku a náměty pro mimoškolní činnost či odkazy na jiné zdroje.

Orientační aparát komponentů vyšel nejlépe ze všech, dosáhl celých 75 %, což je hodnota velmi vysoká. Z uvedených komponentů chybí pouze marginálie, výhmat či živá záhlaví.

Aparát verbálních a obrázkových komponentů tak jako celková didaktická vybavenost vyšly stejně 44 %, dle prostudované literatury můžeme konstatovat, že se jedná pouze o podprůměrně hodnocenou učebnici.

3.3.1 Analýza obtížnosti učebnice

Pro analýzu didaktické obtížnosti učebnice jsem dle pokynů J. Průchy vybrala deset vzorků, u kterých jsem provedla detailní rozbor, který uvádím v tabulce (Tabulka 7.):

strana 20	slova 216	vět 12	„Zákon o účetnictví .....nebo ministerstvo financí.“
strana 49	slova 209	vět 14	„Peníze v hotovosti..... jen do výše limitu).“
strana 79	slova 202	vět 14	„Mzda je odměna..... ohodnocení zaměstnance.“
strana 107	slova 219	vět 13	„Navážeme na informace ..... skladová evidence.“
strana 134	slova 203	vět 13	„Stálá aktiva ..... přerušení 36 měsíců.“
strana 158	slova 219	vět 14	„Zúčtovací vztahy..... půjčka poskytnuta.“
strana 178	slova 212	vět 13	„V účtová skupině 38 ..... účetního období patří.“
strana 182	slova 201	vět 14	„Akciová společnost..... stanovené zakladateli.“
strana 204-205	slova 221	vět 13	„Rezervami rozumíme..... vždy pasivní zůstatek.“
strana 242-243	slova 205	vět 12	„Účetní práce .....nemusí ověřovat auditorem.“

Tabulka 7. Struktura analyzovaného textu

JEDNOTLIVÁ MĚŘENÍ TEXTU											
	Celkem	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10
ΣN	2107	216	209	202	219	203	219	212	201	221	205
ΣV	132	12	14	14	13	13	14	13	14	13	12
ΣU	200	21	20	15	19	19	16	24	20	28	18
ΣP	793	89	73	86	79	66	101	71	85	73	70

ΣP_1	325	49	33	41	31	23	24	29	32	23	40
ΣP_2	494	35	40	45	42	35	72	40	50	47	28
ΣP_3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ΣP_4	34	5	0	0	6	8	5	2	3	3	2
ΣP_5	115	11	16	12	12	10	12	12	13	10	7

Dle výše uvedených hodnot jsem došla k níže uvedeným závěrečným hodnotám, které uvádím v tabulce (Tabulka 8.) a graficky zobrazuji na obrázku (Obrázek 4.).

Tabulka 8. Ukazatele obtížnosti textu

Počítaný ukazatel	Vypočtená hodnota	Počítaný ukazatel	Vypočtená hodnota
T	52,37	$\Sigma U / \Sigma N \cdot 100$	9,49 %
Ts	16,82	$\Sigma P / \Sigma N \cdot 100$	37,64 %
TP	35,55	$\Sigma P_1 / \Sigma N \cdot 100$	15,42 %
V	15,96	$\Sigma P_2 / \Sigma N \cdot 100$	23,44 %
U	10,54	$\Sigma P_3 / \Sigma N \cdot 100$	0 %
i	25,06 %	$\Sigma P_4 / \Sigma N \cdot 100$	1,61 %
h	66,58 %	$\Sigma P_5 / \Sigma N \cdot 100$	5,46 %

Na základě vypracované analýzy můžeme konstatovat, že vypočtená míra obtížnosti vybrané učebnice je 52,37 a dle informací z odborné literatury výše uvedeného faktoru odpovídá středoškolské učebnici.

Hustota odborné informace na základě proporce odborných a faktografických pojmů v celkovém souboru slov *i* je 25,06 %.

Hustota odborné informace na základě proporce odborných a faktografických pojmů v celkovém počtu pojmů (podstatných jmen) *h* je 66,58. Výsledná hodnota je dosti vysoká,

ale dle dostupných odborných informací můžu konstatovat, že odpovídá hodnotám středoškolským učebnicím.

Výpočty v levém sloupci zobrazují jednotlivé proporce různých typů pojmů k celkového počtu slov v souboru.

Hodnota počítaného ukazatele $\sum U / \sum N * 100$ ve výši 9,49 % nám udává, kolik % z celkového počtu slov tvoří slovesa.

Hodnota počítaného ukazatele $\sum P / \sum N * 100$ ve výši 37,64 % nám udává, kolik % z celkového počtu slov tvoří podstatná jména.

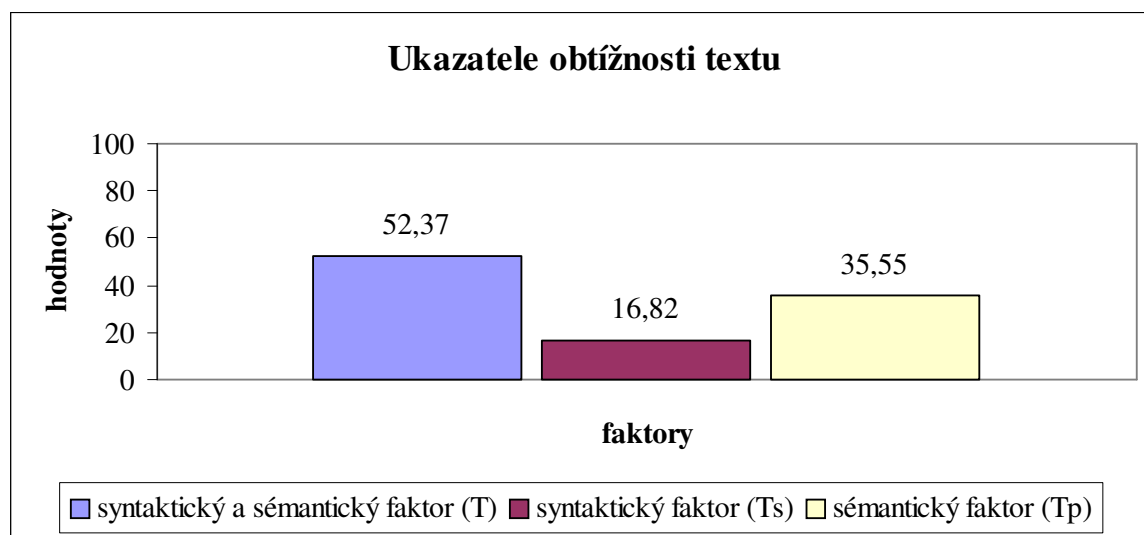
Hodnota počítaného ukazatele $\sum P_1 / \sum N * 100$ ve výši 15,42 % nám udává, kolik % z celkového počtu slov tvoří běžné pojmy.

Hodnota počítaného ukazatele $\sum P_2 / \sum N * 100$ ve výši 23,44 % nám udává, kolik % z celkového počtu slov tvoří odborné pojmy.

Hodnota počítaného ukazatele $\sum P_4 / \sum N * 100$ ve výši 1,61 % nám udává, kolik % z celkového počtu slov tvoří číselné pojmy.

Hodnota počítaného ukazatele $\sum P_5 / \sum N * 100$ ve výši 5,46 % nám udává, kolik % z celkového počtu slov tvoří opakující se pojmy.

Obrázek 4. Ukazatele obtížnosti textu

3.3.2 Posouzení vhodnosti učebnice učiteli

K posouzení vhodnosti jsem z pedagogických pracovníků požádala svou spolužačku Ing. Evu Dostálkovou, která učí na Soukromé střední škole, s.r.o. v Uherském Hradišti účetnictví z mnou této učebnice. Tuto učebnici používá na výše uvedené škole sama, příkládám její vyjádření k učebnici jako přílohu.

Pozitiva učebnice:

- poskytuje ucelený přehled do problematiky účetnictví – kromě jednotlivých účetních tříd i účetní uzávěrku a závěrku, dokonce i vnitropodnikové účetnictví,
- vychází aktualizované znění každý rok,
- zahrnuje legislativní změny,
- osahuje teorii i účetní případy,
- za kapitolou navazují účetní případy k procvičení,
- obsahuje účetní výkazy – výkaz zisků a ztrát, rozvahu.

Negativa učebnice:

- nejprve jsou uvedeny základy účtování a teprve pak až samostatné účtové třídy – více by mně vyhovovalo, kdyby bylo učivo seřazeno podle účtových tříd hned od začátku,
- není uveden klíč k úkolům.

4 SROVNÁNÍ A ZHODNOCENÍ UČEBNIC

V této kapitole se zabývám vzájemným srovnáním obou analyzovaných učebnic účetnictví, tedy přesněji řečeno jejich vypočtenými koeficienty.

4.1 Didaktická vybavenost učebnic

V následující tabulce (Tabulka 9.) předkládám zkumulované výsledky analýzy o didaktické vybavenosti obou zkoumaných učebnic.

Tabulka 9. Srovnání didaktické vybavenosti učebnic

Typy aparátů	Název koeficientu	Vypočtené hodnoty koeficientu – A Účetnictví – Ing. Štohl Pavel	Vypočtené hodnoty koeficientu - B Účetnictví 2008 – Mrkovsová Jitka
Aparát prezentace	E ₁	0,5	0,36
Aparát řídicí	E ₂	0,38	0,44
Aparát orientační	E ₃	0,75	0,75
Verbálních komponentů	E _v	0,48	0,44
Obrázkové komponenty	E _o	0,44	0,44
Didaktická vybavenost	E	0,47	0,44

Z tabulky vzájemného porovnání didaktické vybavenosti učebnic vyplývají u jednotlivých aparátů tyto závěry:

Aparát prezentace

Na rozdílných hodnotách se podílejí především fakt, že učebnice Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost obsahuje shrnutí učiva k celému ročníku a navíc jsou v učebnici obsaženy poznámky a vysvětlivky k textu. Podle tohoto ukazatele je

tedy na tom lépe učebnice Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost.

Aparát řídicí učení

V tomto případě z výsledků vyplývá, že lépe je na tom učebnice Mrkosová, J. Účetnictví 2008 učebnice pro střední a vyšší odborné školy, hlavním důvodem je, že pečlivěji vyřešen úvod učebnice, nechybí zde přemluva ani návod k práci s učebnicí, což pozitivně ovlivní hodnotu aparátu.

Aparát orientační a obrázkové komponenty

Zde je hodnota koeficientů shodná, tudíž jsem srovnání v tomto bodě neprováděla.

Aparát verbálních komponentů

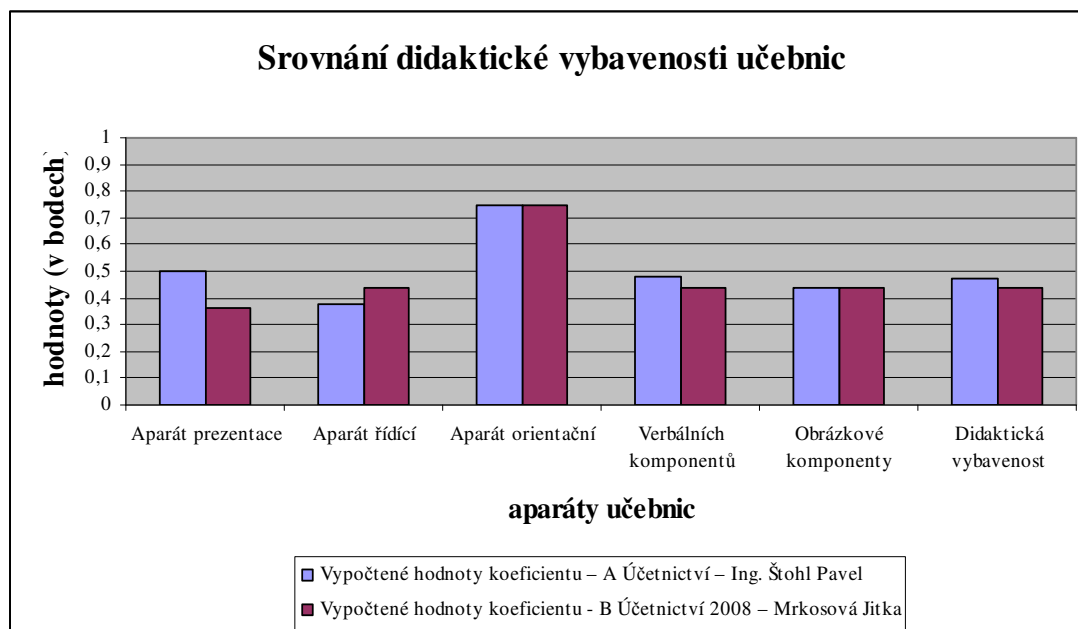
Z výše uvedených hodnot je zřejmé, že učebnice Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost vyšla lépe, i když rozdíl 4 %.

Didaktická vybavenost

Z pohledu didaktické vybavenosti je úspěšnější učebnicí Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost, i když rozdíl je pouze 3 % mezi oběma učebnicemi

Výše uvedené hodnotící slovní závěry, které vycházejí z tabulky (Tabulka 9.), lze i vyjádřit graficky, a to obrázkem (Obrázek 5.).

Obrázek 5. Srovnání didaktické vybavenosti učebnic

4.2 Porovnání obtížnosti výkladového textu

V následující tabulce (Tabulka 10.) předkládám zkumulované výsledky analýzy o obtížnosti výkladového textu učebnic.

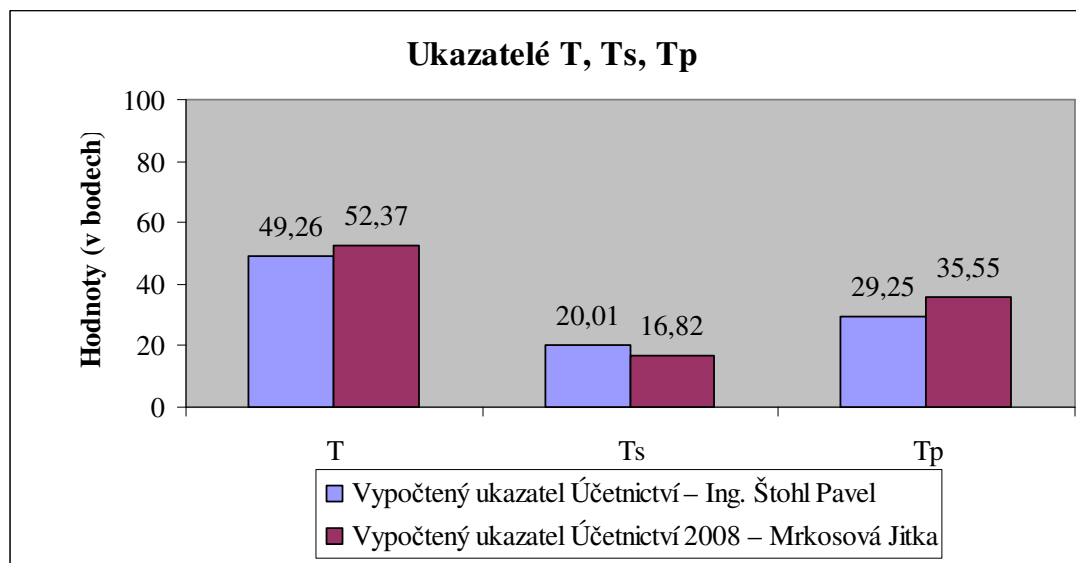
Tabulka 10. Srovnání obtížnosti výkladového textu učebnic

	Vypočtený ukazatel Účetnictví - Ing. Štohl Pavel	Vypočtený ukazatel Účetnictví 2008 - Mrkosová Jitka
T	49,26	52,37
Ts	20,01	16,82
Tp	29,25	35,55
V	16,18	15,96
U	12,37	10,54
i	19,02 %	25,06 %
h	49,75 %	66,58 %

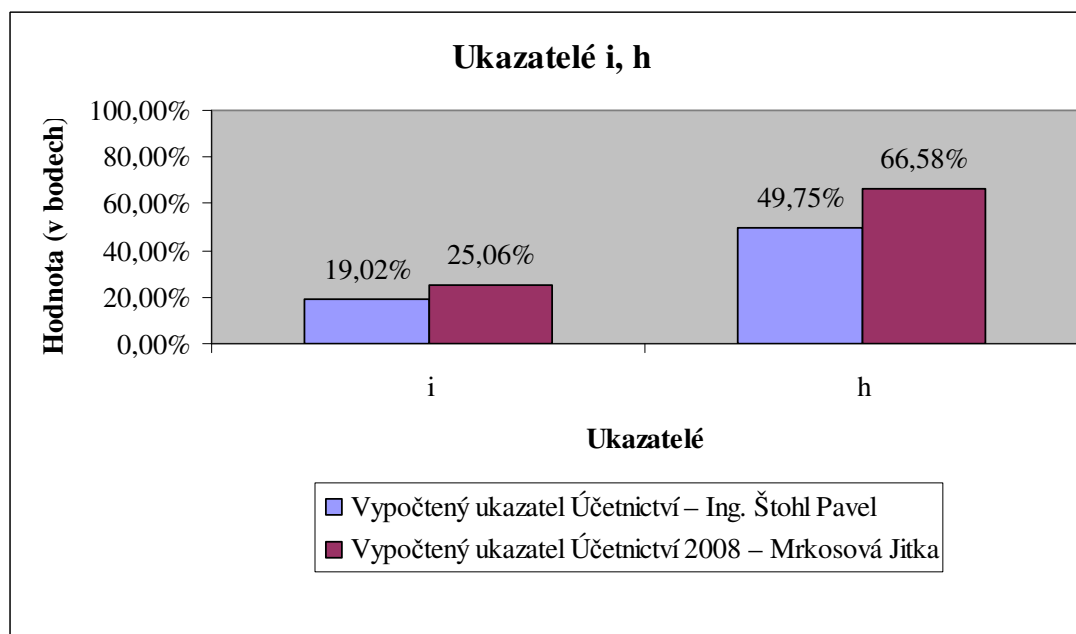
$\Sigma P2 / \Sigma N \cdot 100$	16,93%	23,44%
----------------------------------	--------	--------

Graficky lze vyjádřit výsledky uvedené v tabulce (Tabulka 10.) pomocí grafu (Obrázek 6.) a grafu (Obrázek 7.).

Obrázek 6. Ukazatelé T, Ts, Tp

Obrázek 7. Ukazatelé i, h

Z tabulky vzájemného porovnání obtížnosti výkladového textu učebnic (Tabulka 10.) vyplývají z jednotlivých ukazatelů tyto závěry:

Vypočtený ukazatel obtížnosti (T) nabyl vyšší hodnoty u učebnice Mrkosová, J. Účetnictví 2008 učebnice pro střední a vyšší odborné školy, znamená to tedy, že tato učebnice je obtížnější. Vypočtený ukazatel obtížnosti (T) výrazně hodnota T_p – sémantického faktoru. Můžeme říct čím vyšší je T_p , tím vyšší je hodnota ukazatele obtížnosti T.

Ukazatel T_s – syntaktický faktor zahrnující především průměrnou délku věty a syntaktickou složitost vět je u učebnici Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost vyšší, což znamená, že průměrná délka věty je vyšší a počet sloves je nižší.

Ukazatele V – počet vět ve zvoleném úseku a U – počet sloves ve zvoleném úseku jsou vychází vyšší hodnoty u učebnice Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost, čemuž taky nasvědčují počty těchto hodnot.

Ukazatel h – převyšuje výrazně u učebnice Mrkosová, J. Účetnictví 2008 učebnice pro střední a vyšší odborné školy, neboť ukazuje, jaké % odborných pojmů je k celkovému počtu pojmů (podstatných jmen).

Ukazatel i - převyšuje u učebnice Mrkosová, J. Účetnictví 2008 učebnice pro střední a vyšší odborné školy, neboť proporce odborných pojmů k celkovému počtu souboru slov je zde nižší.

Dle vzorce $\Sigma P2 / \Sigma N \cdot 100$ nám vypočtená hodnota 23,44 % udává, kolik % z celkového počtu slov tvoří odborné pojmy, což nepřímo potvrzuje výpočet T, podle něhož vyšla učebnice Mrkosová, J. Účetnictví 2008 učebnice pro střední a vyšší odborné školy jako obtížnější, tedy odbornější.

Po poradě a diskuzi s oslovenými pedagogy vyučující účetnictví jsem dospěla k požadavkům, které by měly vhodné učebnice účetnictví obsahovat a jsou to:

- odborná neboli věcná správnost,
- harmonizace se školními osnovami,
- harmonizace s legislativou,
- pravidelná aktualizace dle právních norem,

- pravopisná bezchybnost,
- přiměřená obtížnost textu odpovídající středoškolákům,
- přehlednost a jednoduchost v orientaci v učebnici,
- dostatečné množství příkladů z praxe,
- dostatečné množství příkladů k procvičování,
- dostupnost učebnice na trhu,
- přiměřená cenová dostupnost,
- vhodná didaktická přiměřenost učebnice.

ZÁVĚR

Ve své diplomové práci jsem se na základě získaných teoretických poznatků pokusila provést zhodnocení učebnic pro výuku účetnictví, a to učebnice autora Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost a následně u učebnice autorky Mrkosová, J. Účetnictví 2008 učebnice pro střední a vyšší odborné školy a porovnáním výsledků získaných informací provést shrnující subjektivní zhodnocení obou učebnic.

Na základě analýzy didaktické vybavenosti textu jsem zjistila, že obě učebnice jsou v tomto směru podprůměrné, ale učebnice se od sebe liší pouze jedním procentem. Při studiu odborné literatury a předešlých analýz jsem zjistila, že mezi nejlépe vybavené učebnice patří učebnice zeměpisu, přírodopisu či biologie. Mezi nejhůře didakticky vybavené učebnice patří učebnice českého jazyka. Na základě těchto závěrů, můžu konstatovat, že učebnice účetnictví má blíže k předmětům jako je jazyk český, neboť jejich především obrázkový aparát nebývá příliš rozsáhlý.

Z pohledu obtížnosti didaktického textu nejsou rozdíly mezi oběma učebnicemi až tak velké pouze 3,11 bodu a jejich odbornost je pohybuje kolem 50 %. Tento výsledek pouze potvrdil, že se jedná o odbornou středoškolskou učebnici, což vlastně potvrzje i názor dotázaných pedagogů a závěry publikované Janem Průchou v odborné literatuře.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] DRAHOVZAL, J., KILIÁN, O., KOHOUTEK, R. *Didaktika odborných předmětů*. Brno: Paido, 1997. ISBN 80-85931-35-4
- [2] KRAJŇANSKÁ, M. *Posouzení vhodnosti učebních textů pro výuku předmětu ekonomika na SŠP a VOŠ Zlín*. (Bakalářská práce.), Vedoucí práce. KAŠPÁRKOVÁ, S., Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta humanitních studií, 2006.
- [3] MRKOSOVÁ, J. *Účetnictví 2008 učebnice pro střední a vyšší odborné školy*. 1. vydání. Brno: Computer Press, a.s., 2008. ISBN 978-80-251-1917-4
- [4] MUNZAR, V., BURDA, Z., SVOBODOVÁ, A. *Účetnictví pro 2. ročník obchodních akademií*. Praha: Fortuna, 1994. ISBN 80-7168-105-9
- [5] OKÁL, M., PŠENÁK, J. *Velká didaktika. Jan Amos Komenský*. 2. vydání. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladatelstvo, 1991. ISBN 80-08-01022-3
- [6] PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*. 1. vydání. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-170-3
- [7] PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*. 2. vydání. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-631-4
- [8] PRŮCHA, J. *Učebnice: Teorie a analýzy edukačního média. Příručka pro studenty, učitele, autory učebnic a výzkumné pracovníky*. 1. vydání. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-85931-49-4
- [9] STERNBERG, R.J. *Kognitivní psychologie*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-386-5
- [10] ŠTOHL, P. *Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost*. Deváté, upravené vydání. Znojmo: Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s., 2008. ISBN 978-80-87237-02-1

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

E	Didaktická vybavenost.
E ₀	Obrázkové komponenty.
E _v	Verbálních komponentů.
E ₁	Aparát prezentace.
E ₂	Aparát řídicí.
E ₃	Aparát orientační.
h	Hustota odborné informace – proporce odborných a faktografických pojmu v celkovém počtu pojmu (v %).
i	Hustota odborné informace - proporce odborných a faktografických pojmu v celkovém souboru slov (v %).
I	Index opakování slov.
LIX	Vzorec obtížnosti textu dle C.H. Björnssona.
Lm	Průměrná délka věty v počtu slov v souboru 200 vět.
Lo	Průměrná délka slov o počtu více než 6 písmen v souboru 2000 slov.
P	Podstatná jména - „pojmy“.
P ₁	Běžné pojmy.
P ₂	Odborné pojmy s platností vědeckých termínů v určitém oboru.
P ₃	Faktografické pojmy.
P ₄	Číselné údaje.
P ₅	Opakované pojmy.
R	Mistríkův index obtížnosti.
S	Průměrná délka slov.
T	Komplexní míra obtížnosti textu.
Tp	Sématická obtížnost.

Ts	Syntaktická obtížnost.
U	Průměrná délka větných úseků (syntaktická složitost věty).
V	Průměrná délka vět.
$\sum N$	Celkový počet slov v souboru.
$\sum P$	Celkový počet pojmu.
$\sum U$	Celkový počet sloves v souboru.
$\sum V$	Celkový počet vět v souboru.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1. Koeficienty didaktické vybavenosti učebnice Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost	28
Obrázek 2. Ukazatele obtížnosti textu	33
Obrázek 3. Koeficienty didaktické vybavenosti učebnice Mrkosová, J. Účetnictví 2008 učebnice pro střední a vyšší odborné školy	39
Obrázek 4. Ukazatele obtížnosti textu	42
Obrázek 5. Srovnání didaktické vybavenosti učebnic	45
Obrázek 6. Ukazatelé T, Ts, Tp	47
Obrázek 7. Ukazatelé i, h	47

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1. Výskyt strukturních komponentů v učebnici Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost	25
Tabulka 2. Koeficienty didaktické vybavenosti učebnice Štohl, P. Učebnice účetnictví 2008 II. díl pro střední školy a veřejnost	27
Tabulka 3. Struktura analyzovaného textu.....	31
Tabulka 4. Ukazatele obtížnosti textu.....	32
Tabulka 5. Výskyt strukturních komponentů v učebnici Mrkosová, J. Účetnictví 2008 učebnice pro střední a vyšší odborné školy	36
Tabulka 6. Koeficienty didaktické vybavenosti učebnice Mrkosová, J. Účetnictví 2008 učebnice pro střední a vyšší odborné školy	38
Tabulka 7. Struktura analyzovaného textu.....	40
Tabulka 8. Ukazatele obtížnosti textu.....	41
Tabulka 9. Srovnání didaktické vybavenosti učebnic.....	44
Tabulka 10. Srovnání obtížnosti výkladového textu učebnic	46

SEZNAM PŘÍLOH

P I   Dotazník

P II   Dotazník

P III   Dotazník

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK

Dobrý den,

jsem studentkou kombinovaného studia oboru učitelství odborných předmětů na Fakultě humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a za účelem zpracování své bakalářské práce v bych vás chtěla požádat o stručné vyjádření, jak jste při své výuce spokojeni s učebnicí Ing. Pavla Štohra: Účetnictví, II. díl.

Děkuji a přeji hezký den,

Bohdana Čudová

Jméno: Ing. Helena Florjančičová

Škola: OA T. Bati a VOŠE Zlín

Pozitiva učebnice:

- Přehledně řazené kapitoly)
- K učebnicím jsou vydávány přehledné Sbírkky příkladů
- Pro učitele jsou k dispozici výsledky k úlohám a učitelské sbírky
- Kurzívou uváděné informace z pohledu daňového poradce (vhodné např. pro starší studenty na Bc.)

Negativa učebnice:

Já se na tyto učebnice negativně nedívám, používám pro vlastní přípravu i jiné materiály a pro studenty SŠ je považuji za dostatečný studijní materiál.

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK

Dobrý den,

jsem studentkou kombinovaného studia oboru učitelství odborných předmětů na Fakultě humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a za účelem zpracování své bakalářské práce bych vás chtěla požádat o stručné vyjádření, jak jste při své výuce spokojeni s učebnicí Ing. Pavla Štohra: Účetnictví, II. díl.

Děkuji a přeji hezký den,

Bohdana Čudová

Jméno: Ing. Jana Šilhánová

Škola: Obchodní akademie Tomáše Bati a Vyšší odborná škola ekonomická Zlín

Pozitiva učebnice:

každoroční aktualizace

přehlednost

logická návaznost kapitol

přiměřená náročnost pro studenty Obchodní akademie

spojení se Sbírkou příkladů

Negativa učebnice:

v důsledku časté aktualizace se vyskytují v učebnici chyby

uvítala bych více příkladů

PŘÍLOHA III: DOTAZNÍK

Dobrý den,

jsem studentkou kombinovaného studia oboru učitelství odborných předmětů na Fakultě humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a za účelem zpracování své bakalářské práce bych vás chtěla požádat o stručné vyjádření, jak jste při své výuce spokojeni s učebnicí Jitky Mrkosové: Účetnictví 2008 – učebnice pro střední a vyšší odborné školy

Děkuji a přeji hezký den,

Bohdana Čudová

Jméno: Eva Dostálková

Škola: Soukromá střední škola, s.r.o. Uherské Hradiště

Pozitiva učebnice:

poskytuje ucelený přehled do problematiky účetnictví – kromě jednotlivých účetních tříd i účetní uzávěrku a závěrku, dokonce i vnitropodnikové účetnictví,

vychází každý rok, zahrnuje legislativní změny,

osahuje teorii i účetní případy,

za kapitolou navazují účetní případy k procvičení,

obsahuje účetní výkazy – výkaz zisků a ztrát, rozvahu.

Negativa učebnice:

nejprve jsou uvedeny základy účtování a teprve pak až samostatné účtové třídy – více by mně vyhovovalo, kdyby bylo učivo seřazeno podle účtových tříd hned od začátku,

není uveden klíč k úkolům.

Kniha stojí 227 Kč. Je dostupná v knihkupectví. Je ji možné objednat prostřednictvím internetu. Z této knihy ve škole učím pouze já. Pro výuku oboru, který vyučuji, je kniha dostačující.